

LUIGI BARTOLINI

Μετάφραση: Κούλα Καφετζή
Πρόλογος: Σωτήρης Γκορίτσας

Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΩΝ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Βρισκόμαστε στα περίχωρα του Κάμπο ντέι Φιόρι, κρησφύγετου αρχαίων κλεφτών, αλλά και σύγχρονων, εκατό φορές περισσότερων μάλιστα. Βία ντέι Μπαουλάρι, Βία ντέι Κορονάρι, Βία ντελ Τσίνκουε. Εδώ είναι τα λημέρια, τα σπίτια, οι ταβέρνες, τα μπαρ, τα μαγαζιά, τα κρησφύγετα, τα μπορντέλα, τα στέκια των κλεφτών. Πήγα στην Πιάτσα ντελ Μόντε, για να βρω το όμορφο ποδήλατο που έχασα χθες. Δεν το έχασα ακριβώς, μου το πήραν σχεδόν μέσα από τα χέρια, μόλις πάτησα το κατώφλι ενός υποδηματοποιείου. Γύρευα μαύρο βερνίκι παπουτσιών. Μάταια το είχα αναζητήσει στα καταστήματα της Βία ντέλα Σκρόφα. Μετά, στην Πιάτσα Ναβόνα, μου ήρθε η φαινή ιδέα να ρωτήσω έναν πωλητή σπόρων και φυτανιών πού, σε ποια αποθήκη ή σε ποιο μαγαζί, θα μπορούσα να βρω ένα κουτί βερνίκι. Μ' έστειλε στη Βία ντέι Μπαουλάρι. Η διαίσθησή μου μου 'λεγε να μην πάω. Ωστόσο πήγα, γιατί δεν είχα χρόνο γι' άλλο ψάξιμο και το χρειαζόμουν. Πίσω από τον πάγκο του, ο αναθεματισμένος πωλητής μου απάντησε πως βεβαίως και είχε μαύρο βερνίκι, αλλά ότι δεν το έβρισκε σωστό να του μιλώ από το κατώφλι.

«Ελάτε μέσα, δεν πιστεύω να θέλετε να σας το φέρω εκεί».

Έτσι λοιπόν, μπήκα, αφήνοντας το ποδήλατο δίπλα στη βιτρίνα. Δεν είχα κάνει καλά καλά δυο βήματα προς το μέρος του, όταν ένα κλεφτόμουτρο εμφανίστηκε στον δρό-

μο, πίσω από το τζάμι, κι άρχισε να περιεργάζεται το ποδήλατο, προφανώς για να δει αν ήταν κλειδωμένο. Δεν πρόλαβα να πω στον μαγαζάτορα: «Περιμένετε μια στιγμή! Αυτό το κλεφτόμουτρο δεν μου αρέσει καθόλου», και ο κλέφτης (ένας κακεκτικός νέος, κακοντυμένος, χωρίς γραβάτα, με ξυρισμένα μαλλιά, ξυρισμένα όπως τα ξυρίζουν στις φυλακές οι μπαρμπέρηδες των φυλακών, με την ψιλή) είχε ήδη αρπάξει το ποδήλατο, το είχε καθαλήσει κι είχε αρχίσει να τρέχει.

«Το ποδήλατό μου! Έκλεψαν το ποδήλατό μου!» φώναξα και βγήκα τρέχοντας από το μαγαζί, για να κυνηγήσω τον κλέφτη. Τότε πετάχτηκαν μπροστά μου δυο τρία άτομα και με σταμάτησαν. Ήταν οι «τσιλιαδόροι», που με καθυσέχασαν λέγοντας ότι ο κλέφτης θα πιανόταν οπωσδήποτε. Ο ένας μάλιστα βάλθηκε να φωνάζει:

«Τον έπιασαν! Τον έπιασαν!».

Δεν ήταν αλήθεια. Ο κλέφτης, καβάλα στο ποδήλατο, με τη συνοδεία άλλων δυο τσιλιαδόρων, που έκαναν πως δήθεν τον κυνηγούσαν, έτρεχε προς το Κόρσο Βιτόριο Εμανουέλε. Εγώ εξακολούθησα να φωνάζω:

«Πιάστε τον! Κλέφτης! Πιάστε τον!».

Αλλά κανείς δεν τον έπιασε. Δυο τρεις ποδηλάτες (τσιλιαδόροι κι αυτοί) έκαναν πως τον καταδίωκαν. Έτσι ο κόσμος, ο ποταμός των περαστικών, άφησε την ομάδα των ποδηλατών να περάσει ελεύθερα. Εγώ φώναξα με όλη μου τη δύναμη. Ένας από τους συνενόχους, ή τους τσιλιαδόρους, βάλθηκε να κυνηγάει έναν άσχετο ποδηλάτη. Τον έφτασε. Τον ανάγκασε να σταματήσει και τον έφερε με τα πόδια προς το μέρος μου.

«Δικό σας είναι αυτό το ποδήλατο;» έκανε ο συνέννοχος κλέφτης.

Το ποδήλατο δεν ήταν φυσικά το δικό μου. Δεν μπόρεσα όμως να ζητήσω τα στοιχεία του γιατί έκανε τον θιγμένο κι άρχισε να διαμαρτύρεται. Αναγκάστηκα κι εγώ να τον αφήσω να πάει στο καλό. Δεν θα τον είχα αφήσει όμως αν, κάπου εκεί κοντά, στο Κόρσο, είχα δει έναν αστυφύλακα ή κανέναν της δημοτικής αστυνομίας. Πού να βρεθεί όμως όργανο της τάξης τούτες τις φοβερές μέρες της αναρχίας; Ορισμένοι απ' αυτούς που είχαν συγκεντρωθεί με συμβούλεψαν ν' απευθυνθώ στο αστυνομικό τμήμα του... Αυτοί ήταν ή πολύ αγαθοί ή επίσης κλέφτες γιατί εγώ τουλάχιστον από τη μεριά μου ξέρω καλά ότι εδώ και αρκετό καιρό, έναν χρόνο και παραπάνω, είναι μάταιο να καταφεύγεις στην αστυνομία κι εντελώς άσκοπη απώλεια χρόνου να υποβάλεις οποιαδήποτε μήνυση. Σκέπη ματαιοπονία. Και θα πρέπει να κάνεις τον σταυρό σου, αν στο τέλος οι αστυνομικοί δεν σε πάρουν στο ψιλό ή δεν σε βγάλουν τρελό. Όσο για τη βοήθεια που τους ζητάς, για να πιαστεί ο κλέφτης, γιατί αυτή είναι η δουλειά τους, το καθήκον τους, να τι σου απαντούν:

«Από κλέφτες άλλο τίποτα. Οι φυλακές Ρειζίνα Κοέλι είναι γεμάτες. Τι θέλετε να κάνουμε κι εμείς; Βρείτε τρόπο μόνος σας».

Ή σου λένε:

«Θα κάνουμε ό,τι περνάει από το χέρι μας. Αφήστε μας το τηλέφωνό σας...». Αλλά εκεί τελειώνουν όλα κι εσύ απλώς έχεις χάσει τον χρόνο σου. Κανένα αστυνομικό όργανο δεν πρόκειται να ασχοληθεί με το ποδήλατό σου και τον κλέφτη.

Αυτός που έκλεψε το ποδήλάτο μου, το όμορφο, αλουμινένιο, ελαφρύ μου ποδήλατο, βάρους πέντε κιλών, με τα σχεδόν ατρύπτητα λάστιχα, το μπροστά μία φορά και το πίσω δύο, με το τιμόνι του, τη σχάρα του, τη μεταλλική του τρόμπα, κατά πάσα πιθανότητα ήταν κάποιος νεαρός κλέφτης, που είχε βγει δυο μέρες πριν από τις φυλακές Ρετζίνα Κοέλι, ή μάλλον είχε αποδράσει μέσα στη σύγχυση της τελευταίας πυρκαγιάς σε πτέρυγα των φυλακών. Δραπετεύοντας, λοιπόν, μέσα σ' εκείνη την αναταραχή, θα σκέφτηκε πως ο μόνος δρόμος γι' αυτόν ήταν να το ξαναρίξει στη λαθροχειρία. Φυσικά με λήστεψε με την κλασική αυθάδεια. Δεν φοβήθηκε τον πολύ κόσμο. Είχε οργανώσει στην εντέλεια το εγχείρημά του. Μερικοί από τους παρευρισκόμενους με συμβούλεψαν (θα το έκανα όμως και δίχως να μου το πουν) να πάω αμέσως στην Πιάτσα ντελ Μόντε, όπου συγκεντρώνονταν όλα τα κλοπιμαία.

Η Πιάτσα από το πρωί ως το βράδυ είναι γεμάτη, κι όταν λέω γεμάτη εννοώ τόσο, που δυσκολεύεται να περάσεις, γεμάτη λοιπόν από κλέφτες κάθε κατηγορίας, τάξης, είδους και μεγέθους. Κλέφτες υφασμάτων, παπουτσιών, καλουπιών, ηλεκτρικών καλωδίων, λαμπτήρων, ακόμα και κλέφτες οδοντόβουρτσων και αρωμάτων. Κλέφτες ξυριστικών μηχανών και κλέφτες ξυραφιών. Κλέφτες μπαλωμάτων για τρύπια λάστιχα. Κλέφτες ρολογιών και, κυρίως, κλέφτες ποδηλάτων. Καταστήματα που σε άλλες εποχές ξεχειλίζουν από ποδήλατα, σήμερα είναι κυριολεκτικά άδεια. Μεγάλα καταστήματα και μικρομάγαζα της Βία ντέλε Κολονέτε, της Πιάτσα Κουαντράτα, της Πιάτσα Φιούμε (η εταιρεία Λατζαρέτι), της Πιάτσα Βιτόριο Εμανουέλε, όλα άδεια. Και μόνο η Πιάτσα ντελ Μό-

ντε είναι γεμάτη από λαμπερά, ολοκαίνουργια, αλλά και παλιά και παμπάλαια ποδήλατα. Βρίσκεις αστραφτερά ποδήλατα μάρκας Μπιάνκι, τελευταίο μοντέλο, με φανάρια. Μόνο για ένα φανάρι σου ζητάνε τρεις χιλιάδες λιρέτες. Δυο χιλιάδες εννιακόσιες για ένα λάστιχο 28 και 3/4 και τρεις χιλιάδες διακόσιες για ένα λάστιχο 28 και 5/8. Για μια σαμπρέλα (που όλο και κάποιο μπαλωματάκι θα 'χει) σου ζητάνε χίλιες εξακόσιες λιρέτες. Οι κλέφτες, βλέπετε, κουβαλάνε εκεί, χιαστί στο στήθος, σωρούς από σαμπρέλες, δεκάδες δεκάδων λάστιχα. Άλλοι πάλι έχουν απλωμένη πάνω στο χώμα, στις πιο απόμερες γωνιές της μικρής πλατείας, μια παμβρόμικη κουβέρτα και πάνω της ανταλλακτικά από κλεμμένα ποδήλατα που έχουν αποσυναρμολογηθεί. Γιατί, σημειωτέον, το πρώτο πράγμα που κάνουν οι κλέφτες είναι να διαλύσουν ένα ποδήλατο, ή να το τροποποιήσουν.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ

Υπεύθυνος σειράς: Δημήτρης Στεφανάκης

Στη σειρά **Μεγάλες αφηγήσεις** εντάσσονται έργα-ορόσημα της παγκόσμιας πεζογραφίας· έργα συγγραφέων που έσπασαν το φράγμα του χρόνου και αξίζει να διαβάζονται από όλους ως μέρος μιας συναρπαστικής επικαιρότητας που μας αφορά.

Ένας καλλιτέχνης πέφτει θύμα κλοπής του ποδηλάτου του στη μεταπολεμική Ρώμη. Στην εναγώνια αναζήτησή του, σε μια διαρκή παλινδρόμηση μεταξύ χιούμορ και θυμού, έρχεται αντιμέτωπος με τη συνενοχή και την αλληλεγγύη, καθώς συναναστρέφεται με κάθε καρυδιάς καρύδι: ψεύτες, απατεώνες, φτωχοδιάβολους, αλλά και ευγενικούς, καλοπροαίρετους ανθρώπους. Αναμετρίεται διαρκώς με ηθικά διλήμματα, μεγάλες προσδοκίες και, ασφαλώς, απογοητεύσεις. Κι ενώ μαθαίνει από τα λάθη του, προχωράει ολοένα και περισσότερο προς την εξιχνίαση του εγκλήματος.

Ο Μπαρτολίνι με ευφυή τρόπο χρησιμοποιεί το πρόσχημα της αναζήτησης του κλεμμένου ποδηλάτου για να χαρίσει στον αναγνώστη μια μαγευτική και απολαυστική περιδιάβαση στην Αιώνια Πόλη. Καθώς ο ήρωας περιπλανιέται στα στενοσόκακα και τις αγορές της Ρώμης, μπροστά στα μάτια μας ξετυλίγεται ένα μωσαϊκό από χαρακτηριστικές φυσιογνωμίες, στιγμιότυπα και αλήθειες με μια εντυπωσιακά διαχρονική υφή.

Η κινηματογραφική γραφή του βιβλίου δικαιολογημένα ενέπνευσε τον Βιτόριο ντε Σίκα, ώστε να το χρησιμοποιήσει ως βάση για το σενάριο της ομώνυμης ταινίας του, που έμελλε να αποτελέσει σταθμό στην ιστορία του παγκόσμιου κινηματογράφου.

ISBN: 978-618-03-1067-2

9 786180 310672

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ.: 81067